

TÜKÖR *iszony*

iszony TÜKÖR

A mikor már a repülőn ültek, majdnem fennhangon kimondta, miért is mennek most el? Tinára pillantott, aki valami prospektusokat nézegetett lanyha érdeklődéssel. Talán a csendért, jutott aztán eszébe. Azért, hogy találjanak végre egy helyet, ahol még maradt valami a csendből. Itt már semmi sem maradt belőle. Mindig mindenhonnan szivárgott valami zaj. Éjszaka is, a hajnal senkiföldjén is, amikor nem érvényes semmi, amire napközben milliók teszik fel az életüket. Ilyenkor sem csitult el minden, megmaradtak a motozások, amelyek nem akartak semmit, csak rágták a csendet, az örökkévalóságig. Meg a fény. Egy ideje arra lett figyelmes, semmilyen izzó nem elég erős neki. Kicserélte a szobában, a lehető legerősebbre, de nem látott jól. A betűk így is elmaszatolódtak. Pedig a doki azt mondta, amikor fél évvel ezelőtt teljes kivizsgáláson volt, nincs gond. Elolvasta a legkisebb betűket is a táblán, félszemmél is. Egyszerűen csak nem volt annyi fény, hogy eltüntesse ezt a háttérből elősompolygó maszatolást.

Az utazás ötlete hirtelen jött, Tina állt elő vele, Spanyolország, olcsó jegyek Barcelonába, onnan vonattal, busszal, hegyvidéki falu, olcsó apartman, fehér házak, homokos strand (fehér homok), kevés turista, barátságos árak. Kész paradicsom. Paradicsom Európában, ki hitte volna. Egy hétre két személyre alig kétezer euróból betakarják az egészet. Lesz csend is, jutott Vid eszébe. És igazi fény, verőfény, vagy hogy hívják ezt. Ami kiegészíti a retinát, ha nem vigyázunk.

Dr. Markovics arca volt előtte. Úgy indult el az útra, hogy nem tudott találkozni a témavezetőjével, és most ez aggasztotta a leginkább. Közben arra is gondolt, milyen bárgyú szavak ezek, hogy valami a leginkább aggaszt. Meg akarta változtatni a disszertációs munkája témáját, de ehhez dr. Plevával kellett volna beszélnie, ám őt két hétig hiába kereste bárhol is, csak dr. Markovicsot találta meg, aki viszont nem mondott neki semmit. Most csak a vérekes szemét, beesett, ráncos arcát látta maga előtt, és a hosszú, valószínűtlenül hosszú karját. Ahogy széttárta a karját, Vid hiába próbálta követni a mozdulatot, az a végtelenbe nyúlt. Nem folytathatja ott, ahol elkezdte, magyarázta neki a levegőért kapkodva Vid, hosszú töprengések után rájött, nem maradhat a témája a Sebastianus című Tözsér Árpád-vers és a Gödel-tétel kapcsolata, mert ez egy teljes örültség, nincs kimutatható kapcsolat, hosszú hónapjai mentek veszendőbe ezzel a kutatással, és elege van

belőle, pedig ő erőltette korábban, állítván, hogy mivel a Gödel-tétel mindent átsző, ezt a verset is átszővi, arról nem is beszélve, ahogy ez a vers önmagáról beszél, mintegy formális rendszerré építve önmagát, ami szinte kötelezővé teszi, hogy a Gödel-tétel perspektívájából vizsgáljuk, magyarázza annak idején szenvedélyesen Vid dr. Plevának, aki titokzatosan mosolyogva hallgatta, és közben a noteszébe irkált valamit, majd a végén csak bólogatott, és Vid azon kapta magát, hogy megvan a témája, ami nagy örömmel töltötte el.

Később aztán majd az esztétét vesztette, mivel az egész sokkal, de sokkal bonyolultabb volt, mint az elején feltételezte, és habár egyre biztosabb volt abban, hogy ennek a talányos versnek a mélyén ott vannak Gödel meghatározó gondolatai, a labirintus kezdte teljesen magába szippantani.

Ekkor már Tinával járt egy ideje, és nem akarta, hogy a kapcsolata is rámenjen erre a kutatásra, amely talán csak az ő rögeszméjének az indoklására szolgálhatna, semmi másra nem. Úgy teltek a hónapok, mintha egy gyorsvonaton élnének, nemsokára összeköltöztek, azon kapta magát, hogy ez a fekete hajú, babaarcú, egyszerre nagyon jámbor és zavarbaejtően vadóc nő megőrül érte, miközben semmit nem kell tennie. Nem kellett a hősszerelme játszania, elég volt csak sodródnia, és azt sem tudta, Tina vajon lát-e valamit abból a labirintusból, amelyben bolyong.

Ebben a labirintusban zaj volt, mindenhol neszezések, motozások, és lassacskán kezdett kihunyni minden fény.

Spanyolországba kellene menni, rukkolt elő ekkor Tina a mentőötlettel, és Vid úgy harapott rá, mint az éhező az első falat kenyérre, amit hetek gyötrelmei után elébe tesznek.

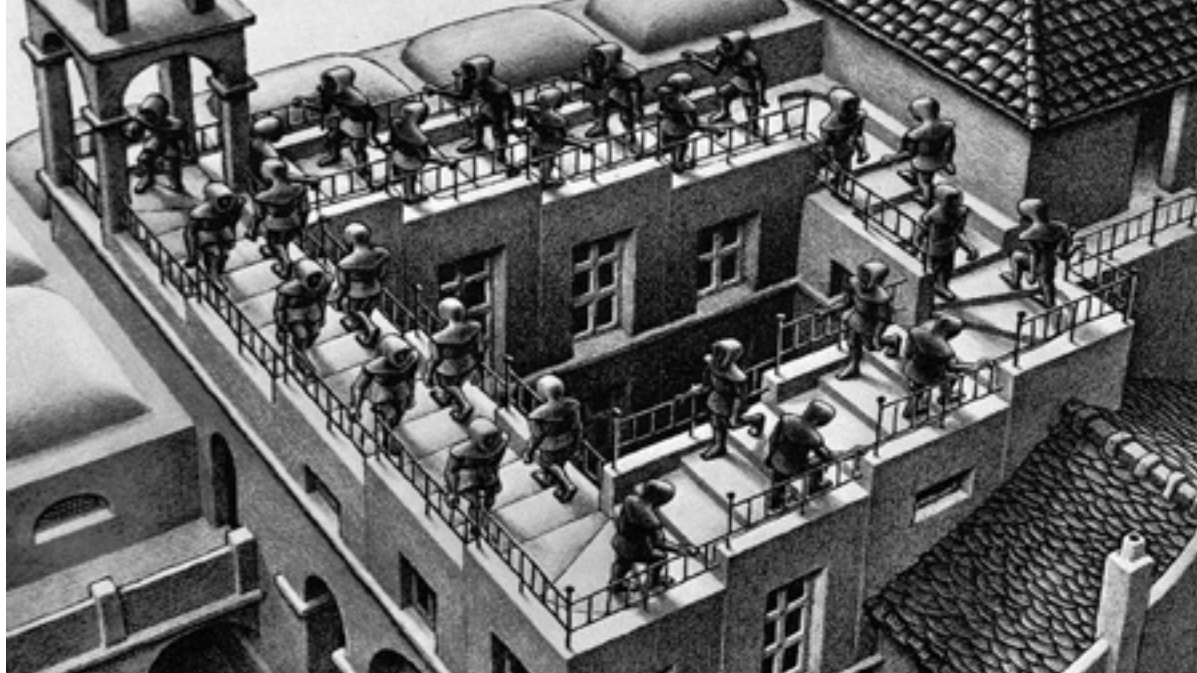
Az út legalább annyira zajos volt, mint várta, és persze végig ott villogott előtte dr. Markovics arca. Tina simogatta a repülőben a combját, és egyszer, mintha véletlenül, a farkához is hozzáért. Majdnem rápillantott, de aztán mégsem, és nem is tudta, meddig tartott a dolog. Hideg volt a gépen, amikor pedig leszálltak, úgy megcsapta őket a forróság, mintha kemencébe rakták volna őket.

Vonat, busz, tisztaság, pontosság, mintha nem is délen lennének. Mindenki beszélt angolul, mindenki kiigazodtak, és amerre tartottak, tényleg nem volt sok turista. Néhány azért akadt, ázsiaiak meg talán angolok, mind kicsi emberek, és nem törődtek velük, mintha láthatatlanok lennének.

Vajon milyen lesz a csend, ha majd ott lesznek, mennyire letaglózó, ezen tűnődött Vid, amíg utaztak, és kifelé nézett a vonatból, majd a buszból. Mindent agyonaggódott, ezt jól tudta magáról, és persze mindenhol elkésett, állandóan, amiért aztán megint csak aggódott. Egyetlen alkalom volt, amikor nem késett el, az első randijuk Tinával, és akkor el is dőlt minden, bár Vid gyakran feltette magának a kérdést, vajon Tina meddig fogja bírni vele, főként azokon a következő randikon kérdezgette ezt magától, amelyekről az elsővel ellentétben már rendre elkésett, de Tina mindig csak nevetett rajta. Már akkor is befele haladt a labirintusba, csak akkor még nem sejtette, mennyire kacskaringós lesz.

A falun végig kellett sétálniuk, autók akadtak bőven, felfelé mentek egy dombra, a leanderlevelek mögül előkandikált a tenger, égszínké volt, és Tina arca kivirult tőle. Poros volt az utca, de a házak tényleg fehérek, mintha egy fogkrémreklám díszletei között lennének. Olyan meleg volt, amin érződött, hogy nem hazai. Forró volt minden, amihez nyúltak. Az apartman azonban kellemesen hűvös volt. Kevés emberrel találkozottak, a szálásadó is nagyon gyorsan eltűnt, miután átadta a kulcsokat és elhadart néhány alapinstrukciót. Két apartman volt egymás mellett, a másik jelenleg üresen állt. A csend feltételei adottak. Buszjáratok a szomszédos településekre, ez és ez a szám, éttermek, üzletek. Mindent tudtak, ami egy hét túléléséhez kellhet.

Azzal megkezdődött. Séták a parton, fürdőzés, paella, polipok, kagylók, egy kis rosszullét az első este, mozdulatlan levegő, mozdulatlan falu, sem szűnyog, sem légy, minden tágul, a gondolkodás elűzve, és mindenhol enyhe pörköldésszag. Valami megégett. Vid bőszen szaglászgatott két napig. Tina búvárkodni ment, ő a parton várta. Este újabb rosszullét, Tina már nyolckor leheveredett, Vid kísértelt a faluba, az egyik kilátóhoz, ahol volt néhány pad. Az egyikken egy fiatal pár ült, de nemsokára továbbálltak, észre sem vette, mikor. Bement az egyik kocsmába, fiatal szőke felszolgáló a pultnál, mosolygott rá. Három sört ivott meg úgy, hogy észre sem vette. Akkor abbamaradt az izzadása.

Furcsán mosolygott rá a pultoslány, kábító mosollyal. A vendégek fogytak, és Vid egyre csak sörözgetett. Nem talált rá a csend, de ez a zaj hozzásimult, nem volt zaklató.

A pultoslányt Estelának hívták, ez még éjjel előtt kiderült. Jól beszélt angolul, egyetemre járt Barcelonába, közgazdaságtant hallgatott. Azt mondta, el akar menni Európából. Az Egyesült Államokba készült. Sok minden érdekl, mesélte. Az üzlet, a politika, a sport. Végig mosolygott. Sárga pólót viselt és szűk farmernadrágot, és Vid csak éjjel után gondolt bele, hogy miért vannak itt szőke lányok, az itteni lányoknak barnáknak és feketéknek kellene lenniük. Aztán abba is belegondolt, mi van, ha ez a lány most tényleg flörtöl vele.

Talán nincs az egésznek semmi értelme, jutott az eszébe. Megéhezett, de itt már nem volt konyha, és Estela felvetette neki, ha megvárja a zárórát, elviszi egy helyre, ahol jóllakhat. Ezt úgy mondta, mintha ez már egy régi terve lenne, vagy mintha már régen megégyeztek volna a dologról.

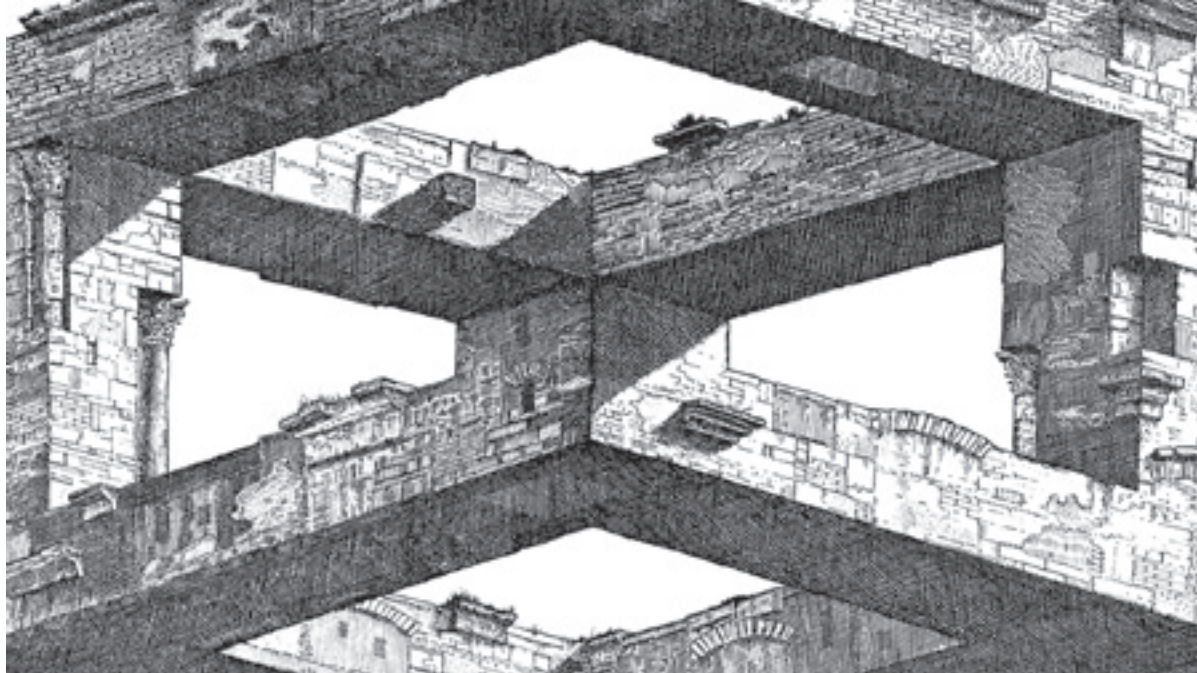
Csak az autóban kérdezte meg Videt, mivel is foglalkozik. Versekkel, leginkább, mondta ő, ami nem volt nagy hatással Estelára. Te írod őket, kérdezte, mire Vid elnevette magát, amit mindjárt meg is bánt. Nem, én csak róluk írok, valójában inkább filozófiával foglalkozom, elméletekkel, amelyek semmiféle köszönőviszonyban sincsenek a valósággal. És ez mire jó, kérdezte Estela, aki gyorsan és határozottan vezetett, és Vidnek az az érzése támadt, már órák óta mennek, és csak most jutott az eszébe Tina, hogy vajon nem hiányolja-e, de arra gondolt, alighanem elaludt, és élvezte a csendet, ami mostanra az apartmanra telepedhetett. Vid vállat vont, az elméletek egymást gerjesztik, ez egy játék, ami egyszer elkezdődik, és soha nem ér véget. Szóval egy játék, aminek semmi köze a valósághoz, összegezte Estela, miközben behajtottak egy hasonló fehér faluba, mint amelyikből elindultak. Olyasvalami, mondta Vid, és elfojtott egy enyhe csuklásrohamot. Megérkeztünk, mosolygott rá Estela, leparkoltak, és kipattant az autóból, még mielőtt Vid igazán belegondolhatott volna a helyzet intimitásába.

A falu meglehetősen zajos volt az éjszakai óra ellenére is, de nem turisták töltötték meg, hanem kizárólag helyiek, Vid jól látta az öltözködésükön, a viselkedésükön, hogy idevalósiak, és Estela sokukat ismerte, oda-odabiccenett nekik, és mosolygott rájuk, ugyanúgy, ahogy őrá. Vidnek nem nagyon akaródzott az arcukba nézni, és most már nem érezte éhesnek magát, de egy sörért mindent megadott volna. Estela egy hosszú-hosszú udvarba vezette, amelyből különféle irányokba utak nyíltak, Vid látott néhány elszórt asztalt, amelyeknél férfiak cigarettáztak és talán ittak, de nem mentek oda egyikhez sem, a légazó utak felé Estela nem is tekintett, csak ment előre, és Vid úgy érezte, most már mindegy, előbb-utóbb odaérnek valahova, mert Estelának konkrét célja volt, azt már nem mer-te hozzágondolni, hogy vele van konkrét célja, ezt majd végiggondolja, ha végre megállnak, és szerezhet egy sört.

Sok férfi járt-kelt abban a sarokban, ahova végül Estela odavezette. Voltak köztük pincérek is, vendégek is, de mások is, akik mintha különféle ügyeiket intézték volna. Különbözőképp voltak öltözve, egyesek kifejezetten lengén, fiatalosan, mintha nyaralnának, mások elegánsan, mintha üzleti tárgyalásra érkeztek volna, megint mások kissé szegényesen, ők talán a takarítószemélyzethez tartozhattak. Az alkatuk is különbözött, de Vid azt látta, hogy nők nincsenek, aztán mégis mintha fel-felbukkant volna egy-egy, de csak nagyon rövid időre. Sötét volt, bár egyes színek kifejezetten élénknek tűntek, mint egy megtévesztő álomban. Közben Estela egyre csak mosolygott rá, és azt kérdezte, jó lesz-e itt, és úgy kérdezte, mintha Vidnek értenie kellene, miért kérdezi így. Kihozták az étlapot, és Vid nem nézett a pincér szemébe, pedig az jól megnézte őt magának, érezte magán a szúrós tekintetét. Estela váltott néhány szót a pincérrel spanyolul vagy talán katalánul, amit Vid nem értett, és a pincér sokkal kedvesebb volt a lánnyal, persze Estela rá is mosolygott, ugyanúgy, ahogy Vidre. Kolbászfalatkákat kért, és sört, bár úgy érezte, nem fog tudni enni, nyomasztotta a hely, csak akkor érezte felszabadultnak magát, ha Estela csak rá mosolygott, de a lánynak sok ismerőse volt errefelé, mindig fel-felbukkant egy újabb valamelyik nagy leander mögül, és akkor percekig diskuráltak, miközben Vid öntötte magába a sört. Megint dr. Markovics arca rémlett fel előtte, mint egy rémkép, és arra gondolt, mi van, ha dr. Markovics valójában csak egy robot, amelyet az informatikai kar pihentagyú kockái építettek meg, és bedugták az irodalmi tanszékre, mert ott úgysem ismeri fel senki. Estela térítette magához, azt kérdezte tőle, hogy milyen versről ír most. Vid elkezdett neki beszélni a Sebastianusról, és Estelának tetszett, hogy a költő a mártírszent bőrébe bújik, és azt kérdezte, van-e valami a versben arról, milyen a szent arca. Az arca, kérdezte Vid, és magában elhadarta a verset, egyszer, aztán még egyszer, de hiába ismerte tökéletesen minden egyes szavát, most azt gondolta, valami hiányzik, és nem volt biztos a válaszban. A költők keveset foglalkoznak az arcokkal, mondta Estela, és hogy ez hiba. Még akkor is hiba, ha nem érdekli őket a valóság. Sőt, talán akkor a legnagyobb. Amikor ezt mondta, szebben mosolygott, mint eddig bármikor, és Vid úgy érezte, részegebb, mint életében bármikor. Most szívesen megcsókolta volna a lányt, de túl messze volt, köztük volt az asztal, és nagyon esetlen lett volna most odaülni. Inkább azt mondta, azért vannak, akik foglalkoznak az arccal, volt például egy francia faszi, aki szerint az irodalom nem más, mint belenézni egy arcba. Kiébe, kérdezte Estela, és Vid egy hosszúnak tűnő pillanatig töprengett a válaszon, aztán kivágta, egy emberi arcba, mire Estela még ragyogóbban mosolygott.

Visszafelé az autóban Vid úgy érezte, egy gigantikus körhintába került, és bele akart csimpszkodni valamibe, bele akart csimpszkodni Estelába, hogy vele maradjon, de nem tudott megfogni semmit, mert semmi sem volt valóságos. Félúton meg kellett állniuk, hogy Vid kihányhassa magát az út szélén. Amikor visszaült a kocsi, beugrott neki. Egyszeriben fájni kezdett, Estelára nézett, akinek összeszűkül a mosolya. Miért hoztál ide, kérdezte Vid. Úgy érezte, egy óriási szénaboglya van a fejében. Csak hogy lásd, bár nem vagyok benne biztos, hogy észrevetted. De te mindjárt tudtad, kérdezte Vid, egyre rémültebben. Én is csak akkor bizonyosodtam meg róla, amikor odaértünk, addig csak sejtettem, válaszolta Estela. Na de kik, lihegte Vid, kik voltak ezek? Estela vállat vont. Ez egy kicsi falu, ahol hasonlítanak egymásra az emberek. Nincsenek errefelé rokonaid? Vid csak a fejét rázta. Szép sorjában felidéződtek a szeme előtt az arcok a kocsmából, a végtelen udvar egyes szegleteiből, a sok-sok férfi, akik tettek-vettek, felszolgáltak, ittak, dohányoztak. Volt valami rajtuk, valami az arcukon, ami ugyanolyan volt. Vid nem tudta, mi az, csak azt tudta, ugyanez megvolt az ő arcán is. Na és meddig maradsz nálunk, kérdezte Estela nyugodt hangon. Vid csak habogott. Arra kérte a lányt, a kilátónál tegye ki. Röviden elbúcsúztak, Estela kedvesen mosolygott, Vid csak zavartan bólogatott.

Nem volt senki a kilátónál, hallotta a tenger morajlását, ahogy az egybeolvad a csenddel. Hajnali fél négy volt, hazabotorkált, Tinát alva találta, mellette az éjjeli szekrényén gyógyszeres doboz és vizespohár, a tévé bekapcsolva, de a hangja egybeolvadt a csenddel. Vid bement a fürdőszobába, és hosszan nézte az arcát a tükörben, a vonásai elmosódtak, ebben a pillanatban nem tudott volna leírást adni az arcáról. Dübörgött a fejében a vér, kiment az apartman teraszára, és ott várta meg a reggelt. Hat körül elsundíthatott a szék-

ben, reggel Tina ébresztette. Mosolyogva kérdezte, merre járt az éjjel, és hogy biztosan elég sok sör volt ott. Vid csak azt tudta, hogy a gyomra majd felfordul.

A következő napok eszeveszett gyorsasággal teltek. Tinára gyakran jött rá enyhe hasfájás, ezért visszafogottan nyaraltak csak. Az utolsó napon viszont mindketten nagyon jól érezték magukat, a fél napot szeretkezéssel és borozással töltötték a teraszon. Arról beszélgettek, milyen lenne itt élni. Vid azt mondta, ő félne a gyíkoktól, pedig Tina váltig állította, itt nincsenek semmiféle gyíkok. Gekkkók, igen, biztosan vannak gekkkók, bizonygatta Vid, amin Tina csak nevetett. Amikor felszálltak a buszra, mindketten konstataáltak, hogy jól sikerült a nyaralás. Estelát nem látták a faluban, Vid ügyelt rá, hogy ne menjenek a kocsmához, ahol felszolgált. Az egész nem lehetett képzelgés, ebben Vid nagyjából biztos volt. Ott voltak a hányáscseppek a ruháján akkor reggel, érezte magán a dohánybűzt, és még halványan valamit a szőke lány illatából is. Estela jól tudta, hova viszi őt, úgy akarta felrázni a bágyadtságából, hogy megmutatja neki ezt a helyet, ahol a férfiak mintha az ő ikertestvérei lennének. Talán nem is ez az egyetlen ilyen hely, jutott Vid eszébe, csak ő éppenséggel nem szokott belenézni az emberek arcába maga körül.

Amikor hazaértek, Videt szomorú hír fogadta. Dr. Pleva meghalt, míg távol voltak. Betegkedett már ugyan, ám a végén nagyon gyorsan fordult válságosra az állapota. Hagyott viszont még egy üzenetet Vidnek. Akkor még nem sejtette, hogy három nap múlva vége lesz. Egy e-mailben azt írta a tanítványának, úgy látja, nagyon rossz ötlet volt jóváhagynia a témáját, és úgy gondolja, ebben a versben, a Sebastianusban a Gödel-tétel nyomait keresni nem más, mint kóklerség. Ez a vers, tette hozzá dr. Pleva, nem akar semmit bizonyítani, ez a vers úgy nyílik ki, mint egy rózsa virágja, némán és önmaga szépségéről tűnődve. Úgy véli, írta a levélben, egy következetes és tisztességes irodalmárnak távol kell tartania magát minden olyan elmélettől, amely végzetes harcot hirdet a paradoxonokkal. Ezt az utolsó mondatot nem értem, mondta Vid Tinának, aki azt mondta, őt kirázza a hideg, ha arra gondol, ez az üzenet olyan, mintha a másvilágról érkezett volna.

Vid Tinára pillantott, és egy hosszú, tiszta pillanatig határozottan úgy érezte, ezt az alkalmat nem szabad elszalasztania.